

Yttrande över betänkandet Grundläggande omställnings- och kompetensstöd - för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden, Ds 2021:16

Svenska ESF-rådet har fått möjlighet att yttra sig över rubricerade betänkande och svaret begränsas till vårt uppdrag att, under perioden 2014-2020 samt 2021-2027, förvalta Socialfonden och, under perioden 2014-2020, Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Svenska ESF-rådet stödjer betänkandets förslag om att införa ett offentligt, grundläggande omställnings- och kompetensstöd för arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal eller stöd från registrerad omställningsorganisation. Svenska ESF-rådet välkomnar betänkandets förslag om att arbetstagare löpande ska kunna utveckla sin kompetens och mot bakgrund av snabb samhällslig och arbetsmarknadsmässig förändringstakt kunna ställa om till annat arbete, samtidigt som arbetslivets kompetensförsörjningsförmåga förbättras, genom att arbetsgivares ansvar för kompetensutveckling och den anställdes omställningsförmåga stärks. Betänkandet poängterar att ett offentligt, grundläggande omställnings- och kompetensstöd är en del av en större reform, som också omfattar en reformerad arbetsrätt och ett omställningsstudiestöd. Därför avgränsas yttrandet till frågan om ett offentligt, grundläggande omställnings- och kompetensstöd då denna förmån är tänkt att kunna aktualiseras inom ramen för detsamma. Vi ser ändå ett potentiellt värde i frågan om omställningsstudiestöd.

Svenska ESF-rådets vision är att driva utveckling och innovation för en inkluderande arbetsmarknad. Att öka omställningsförmågan, stimulera kompetensförsörjning och det livslånga lärandet är viktiga delar för att bidra till en fungerande och inkluderande arbetsmarknad. Socialfondens målgrupper är ofta individer som till följd av strukturella och konjunkturella förändringar hamnar i eller hotas av arbetslöshet, ofta till följd av bristande kompetens eller avsaknad av socialt kapital. Detta gör stöd till omställning och kompetenshöjning till ett viktigt verktyg för dessa individer, som en väg till arbete eller utbildning, likväl som en potentiell kraft för arbetslivets kompetensförsörjning.

Svenska ESF-rådet vill lyfta fram några delar av förslaget som vi ser som särskilt viktiga.

- Svenska ESF-rådet välkomnar en reform som ger en betydande del av arbetskraften - närmare 500 000 individer - som hittills inte omfattats av partsanslutna omställningsavtal, möjlighet till stöd till omställning eller kompetenshöjning. Reformen bedöms vara av särskilt värde för de delar av socialfondens målgrupper som är i behov av återinträde på arbetsmarknaden till följd av strukturella förändringar eller där konjunkturella svängningar innebär en instabil ställning på densamma.
- Svenska ESF-rådet välkomnar förslaget att Kammarkollegiet organiserar den offentliga omställningsorganisationen via förslaget om Kansliet för omställnings- och kompetensstöd. Utredningen beaktar organisatoriska, administrativa och driftsmässiga aspekter och begrundar såväl andra möjliga organisationsformer för verksamheten som andra möjliga myndigheter som organisatör. Svenska ESF-rådet instämmer i att utpekad myndighet besitter såväl organisatorisk som administrativ kapacitet och kompetens. I utredningen om organisationsform har även statsstödsreglerna beaktats.
- Svenska ESF-rådet välkomnar förslaget att registrerade omställningsorganisationer finansierar tillhandahållandet av omställnings- och kompetensstöd genom avgifter från arbetsgivare, liksom betoningen på att de måste ha tillgång till relevant kompetens, tillräcklig finansiell kapacitet och bedömas vara lämpliga att utöva verksamheten.

- Svenska ESF-rådet välkomnar att förslaget är en del i en större reform, som också omfattar stöd till omställningsstudier. Omställningsstudiestöd behandlas förvisso inte i detta betänkande, men som en möjlighet inom ramen för detta betänkandets förslag om kompetensstöd. Socialfondens målgrupper är ofta i behov av utbildningsinsatser för att etablera en starkare position på en föränderlig och i allt större utsträckning kompetenskrävande arbetsmarknad. Ett grundläggande, offentligt omställnings- och kompetensstöd med möjlighet till stöd för studier torde mot den bakgrunden bära potential att gynna målgruppen.

Svenska ESF-rådets roll i stöd till omställning och kompetensutveckling

Svenska ESF-rådet stödjer betänkandets bedömning att ett offentligt, grundläggande omställnings- och kompetensstöd både behövs och kan bidra till att såväl stärka individer som att ge bättre fungerande kompetensförsörjning. Svenska ESF-rådet finansierar projekt för att stödja kompetensutveckling, yrkesväxling och omställning. Erfarenheter från de projekt som bedrivits med medel från Socialfonden visar att ägarskap i regi av omställningsorganisationer med såväl förankring i specifika branscher som beprövade metoder för kartläggning, vägledning och matchning är gynnsamt.

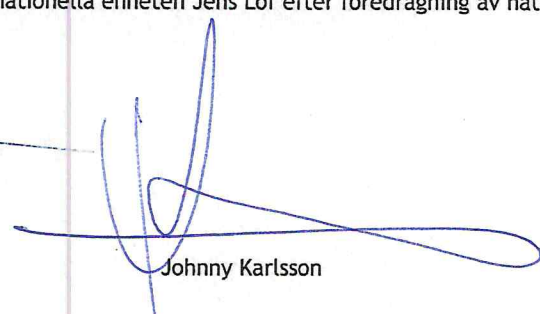
I programförslaget ESF+ som Svenska ESF-rådet inkommit med ingår insatser för livslångt lärande, yrkesväxling och omställning inom ramen för flera av de tematiska målområdena. Insatserna bedöms därmed vara av vikt för att både stödja individerna i målgruppen och bidra till försörjningen av för arbetsmarknaden nödvändig kompetens. Svenska ESF-rådets programförslag tar dock sikte på de individer som uppfyller kraven för deltagande i projekt, likväl som de projektägare som uppfyller kraven för att erhålla stöd för att driva projekt. Såväl medel och regelverk som verksamhetens syfte sätter en gräns för hur många individer och organisationer som kan bli mottagare av stöd, varför ett formaliserat och offentligt, grundläggande stöd till omställning och kompetenshöjning bedöms svara upp mot ett både verkligt och stort behov.

Beslut

Yttrandet har beslutats i enlighet med förslaget av generaldirektören Håkan Forsberg i närvaro av förvaltningschefen Jonas Bergström, chefen för nationella enheten Jens Löf efter föredragning av nationell samordnare Johnny Karlsson.

Håkan Forsberg

Johnny Karlsson